

Список використаних джерел

1. Євтушенко Н., Андріяш В. «Державне управління» Частина 2. Миколаїв 2014 с. 248
2. Слухай С., Хаджараєва С. «Державне управління в Україні: адаптація до європейських стандартів» URL: https://www.researchgate.net/publication/341971890_Public_Administration_in_Ukraine_Adjusting_to_European_Standards (дата звернення: 01.10.2022)
3. Fragile States Index 2022 URL: <https://fragilestatesindex.org/> (дата звернення: 22.09.2022)
4. OECD Policy Responses: «Public governance in Ukraine Implications of Russia's war». URL: <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/public-governance-in-ukraine-c8cbf0f4/> (дата звернення: 10.09.2022)

УДК 325.54:314.15]»364»(477)

Урядник І. О., здобувачка вищої освіти
Польовий М. А., д.політ.н., професор

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Сучасні вектори розвитку міграційної політики України залежать від характеру міграційних процесів, внутрішньополітичних факторів та глобального світопорядку.

Повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації на територію України яке розпочалось 24 лютого 2022 р. спричинили ускладнення соціально-економічного характеру, економічну кризу. Значного впливу в результаті вказаних подій зазнали всі категорії мігрантів та міграційна сфера загалом, що знайшло своє відображення в сучасній міграційній політиці України.

Російсько-українська війна призвела до безпрецедентного з часів Другої світової війни явища – масової міграції населення України та появи не відомого раніше в українському суспільстві феномена багатомільйонних вимушених мігрантів, внутрішньо переміщених осіб, біженців, переселенців, шукачів притулку й емігрантів [1].

За масштабами, географією охоплення, кількісними показниками та часовими рамками сучасна українська вимушена міграційна криза не має аналогів і значно перевищує всі попередні. Станом на 1 травня 2022 року 5,6 млн українців мусили покинути – тимчасово або назавжди – територію України. Більшість із них поїхали до Польщі – понад 3 млн. людей. За останніми даними, до Румунії виїхали понад 817 тис. осіб, до Угорщини –

майже 520 тис., до Молдови – понад 443 тис., до Словаччини – майже 372 тис. і до Білорусі – понад 25 тис. осіб [1].

Через кілька годин після початку повномасштабного вторгнення Росії Укрзалізниця повідомила про перші евакуаційні потяги, проїзд у яких був безкоштовним. Також, люди виїжджали власними автівками і на евакуаційних автобусах, які організовували органи влади, а також волонтери чи громадські організації.

Зранку 24 лютого 2022 року Міністерство закордонних справ України випустило «РЕКОМЕНДАЦІЇ громадянам України у зв'язку із закриттям повітряного простору України». Пізніше, цього ж дня, Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль повідомив про доручення обласним державним адміністраціям доручено активізувати роботу із проведення евакуації цивільного населення в місцях активних бойових дій. 25 лютого 2022 року Міністерством закордонних справ України було опубліковано дорожню карту для громадян України, які потребують допомоги за кордоном [2]. 9 квітня 2022 року на засіданні Уряду було схвалено постанову про утворення робочої групи щодо захисту прав і свобод громадян України, які перебувають на території держав-членів ЄС та інших держав як тимчасово переміщені особи.

Варто зазначити що з початком введення воєнного стану та мобілізації на всій території України виїзд за кордон чоловіків призовного віку було обмежено, окрім деяких випадків передбачених законом. Важливим за таких умов є становище українських здобувачів (чоловіків) які навчаються за межами країни і є освітніми мігрантами. З 14 вересня 2022 року заборонили виїзд абсолютно всім таким здобувачам. З жовтня 2022 року Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет заявив, що кожен випадок надання дозволів здобувачам-чоловікам на виїзд з України на навчання до іноземного університету необхідно розглядати окремо. Також міністр розповів, що уже письмово звернувся до своїх колег-міністрів з інших країн світу, щоб українським здобувачам, які вступили до міжнародних вишів, надали академічну відпустку на рік зі збереженням усіх фінансових зобов'язань.

Більшість ВПО екстрено передислокувались – індивідуально або за допомогою уповноважених державних органів влади – зі східних і центральних регіонів України. 13 березня Уряд вніс зміни до Порядку оформлення та видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Відтак люди, які після введення воєнного стану 24 лютого перемістилися з регіонів, у яких ведуться активні бойові дії, визнаються внутрішньо переміщеними особами.

21 березня 2022 року Уряд анонсував програму Президента України з допомоги українцям, які вимушено покинули свої домівки через бойові дії. За словами Прем'єр-міністра, держава виплатить кожному переселенцю в Україні мінімальну грошову щомісячну допомогу в сумі 2 тисячі гривень. Також 3 тисячі гривень будуть виплачені на кожну дитину. Особи з інвалідністю також отримуватимуть 3 тисячі гривень щомісяця. Крім того, Уряд розпочинає

програму працевлаштування всіх переселенців. Для цього держава виплачуватиме роботодавцям, які беруть на роботу переселенців з постраждалих регіонів, по 6,5 тис. грн за кожного працевлаштованого. Також, запроваджено компенсацію витрат на оплату комунальних послуг тим родинам, які безкоштовно прихистили у себе переселенців [3].

3 травня 2022 року Укрзалізниця разом із Міністерством цифрової трансформації України й Офісом Президента України запустила проєкт «Там, де вас чекають». Він покликаний спростити процес евакуації, пошуку житла й отримання гуманітарної допомоги на новому місці для ВПО.

4 липня 2022 року Міністерство соціальної політики України презентувало проєкт щодо соцзахисту та реєстрації переселенців. За словами заступника міністра соціальної політики України Віталія Музиченка розроблений проєкт, спрямований на надання швидкої допомоги для відновлення роботи місцевих органів соціального захисту населення, ЦНАПів, територіальних громад. Регіональним органам соціального захисту населення, які потребують реновації, нададуть технічну допомогу для створення додаткових робочих місць для реєстрації внутрішньо переміщених осіб [4].

1 серпня 2022 року було підписано закон Закон «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» який зазнав певних змін. На підставі внесених законодавчих змін всі внутрішньо переміщені особи, незалежно від регіону, з якого вони перемістились, зможуть реалізовувати в повному обсязі права, передбачені Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

Актуальним завданням для Уряду є забезпечення житлом всіх людей, які покинули домівки під час війни. Початок будівництва нового житла для переселенців влада обіцяє вже з квітня. За словами заступника очільника Офісу президента Кирила Тимошенко держава має надати майже 600 тисяч квартир для забезпечення переселенців житлом. Зважаючи на масштаб потреб, було обрано підхід будівництва з нуля, а також викуп готових квартир у забудовників. Передбачено зведення п'ятиповерхових житлових будинків протягом 5-6 місяців у 16 областях України – по 2 тисячі квартир у кожному регіоні. Їхня вартість з усіма меблями та устаткуванням становитиме близько 700-800 доларів за квадратний метр [5].

Порядок формування фонду житла для внутрішньо переміщених осіб було сформовано в постанові Кабінету Міністрів від 29.04.2022 р. «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб». Розпоряджатися коштами буде Міністерство розвитку громад та територій. Пропозиції вносять військові адміністрації.

Отже, в сфері державного управління міграційними процесами в умовах воєнного часу Уряд продемонстрував швидку реакцію на всі, на той час «критичні» виклики. Було забезпечено евакуацію населення, в найкоротші

терміни розроблені різного роду рекомендації для усіх категорій біженців, поправки до законів та програми державної підтримки. Сьогодні, подальшими кроками влади повинні бути розробка політики реінтеграції біженців які виїхали за кордон, подальше оновлення нормативно-правової бази відповідно до нових викликів та забезпечення соціально-економічної підтримки для ВПО.

Список використаних джерел

1. Вимушена міграція в умовах російсько-української війни та її негативні наслідки для генофонду України. Національна академія наук України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=9149> (дата звернення: 23.01.2021)
2. До уваги громадян України, які потребують допомоги за кордоном. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/news/do-uvagi-gromadyan-ukrayini-yaki-potrebuyut-dopomogi-za-kordonom> (дата звернення: 23.01.2021)
3. Денис Шмигаль: Уряд запускає комплексну програму підтримки переселенців. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/denis-shmigal-uryad-zapuskaye-kompleksnu-programu-pidtrimki-pereselenciv> (дата звернення: 23.01.2021)
4. Мінсоцполітики презентувало проєкт щодо соцзахисту та реєстрації переселенців. УКРІНФОРМ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3521819-minsocpolitiki-prezentovalo-proekt-sodo-soczahistu-ta-reestracii-pereselenciv.html> (дата звернення: 23.01.2021)
5. Житло, яке будують переселенцям, після війни роздадуть військовим, медикам та працівникам поліції — Тимошенко. Суспільне Новини. URL: <https://suspilne.media/270827-zitlo-ake-buduut-pereselencam-pisla-vijni-rozdadut-vijskovim-medikam-ta-pracivnikam-policii-timosenko/> (дата звернення: 23.01.2021)

УДК 159.9

Ушкальов В. В., доцент, доцент
кафедри економіки підприємства та
організації бізнесу,
Мартіянова М. П., доцент, доцент
кафедри економіки підприємства та
організації бізнесу

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків

Вступ. Соціальний інтелект є важливим чинником у регуляції людської поведінки і зокрема – поведінки економічної [1]. Саме соціальний інтелект забезпечує людині адекватне сприйняття соціального контексту, підвищує швидкість та якість рішень, що стосуються інших ринкових суб'єктів. Розуміючи соціальний контекст як сукупність суб'єктів, які оточують економічного агента, та систему відносин з ними, що вибудовується у його